

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning:

Landstingsloven om vederlag m.v. til medlemmer af Landstinget og Landsstyret m.v. blev vedtaget under EM 2003 og trådte i kraft den 1. januar 2004. De foreliggende erfaringer har givet anledning til nærværende ændringslov. Ændringen vil smidiggøre pensionsbestemmelsen i § 17, som i sin nuværende form har vist sig at indeholde uhensigtsmæssige begrænsninger for landstings- og landsstyremedlemmer, der ikke har familie, eller der nærmer sig pensionsalderen. Landstingssuppleanter foreslås fremover tilgodeset gennem udbetaling af et pensionsbidrag.

Herudover foreslås oprettelsen af en særlig pulje med boliger til brug for landstingsmedlemmer, der ønsker at tage fast bopæl i Nuuk, idet den hidtidige adgang til hjemmestyrets chefboligpulje ikke længere kan gennemføres i praksis. I samme forbindelse styrkes retsstillingen for landstingssuppleanter, som efter de nuværende regler kan være forpligtet til at fraflytte deres bolig med ganske kort varsel. Endelig rettes en formel fejl i lovens § 1.

2. Forslagets hovedpunkter:

Forslagets hovedformål er at smidiggøre pensionsbestemmelsen i § 17. Den nuværende regel i stk. 2 indeholder et krav om, at pensionsordningen for landstingsmedlemmer og landsstyremedlemmer ud over den egentlige alderspension tillige skal indeholde en ægtefælle- og en børnepension. Dette krav er uhensigtsmæssig for medlemmer, der ikke er gift, henholdsvis ikke har børn, og heller ikke forventer at få behov for en sådan sikringsmulighed fremover. Denne persongruppe hindres i at bestemme, at hele deres pensionsindbetaling skal gå til alderssikringen. Ved at ophæve kravet om en ægtefælle- og en børnepension kan medlemmerne fremover i højere grad vælge en pensionsordning, der passer til deres individuelle behov. For medlemmer med familie er der således fortsat mulighed for at tilgodese ægtefælle og børn.

Herudover har det vist sig, at pensionsreglen ikke er udformet hensigtsmæssigt for landstingsmedlemmer og landsstyremedlemmer, der har nået eller nærmer sig pensionsalderen. Dette skyldes, at mulighederne for at tegne en pensionsforsikring i

praksis er begrænsede for denne personkreds. Da de pågældende personer imidlertid ikke skal stilles ringere end deres yngre kollegaer, foreslås det at lade den landskassefinansierede pensionsandel efter eget valg komme til udbetaling som almindelig skattepligtig indkomst, såfremt medlemmet er fyldt 50 år.

Vederlagsloven har hidtil ikke forholdt sig til pensionsforholdene hos suppleanter, som træder i et landstingsmedlems sted, og der er i praksis ikke ydet dem pension eller anden betaling med henblik på alderssikring. Denne løsning blev valgt på baggrund af, at suppleanternes funktionsperiode ofte er begrænset til nogle få dage, uger eller f.eks. en enkelt samling. Ved sådanne forholdsvist korte medlemsperioder vil eventuelle pensionsydelse kun have en mindre betydning for den personlige alderssikring.

Den valgte løsning må imidlertid siges at være urimelig for de medlemmer, der indtræder som suppleanter for længere tid. Dette gælder i særlig grad suppleanter, der indtræder for en hel valgperiode i stedet for et medlem, der varetager hvervet som landsstyremedlem. Selv ved kortere medlemsperioder medfører de nuværende regler en forskelsbehandling, der bryder med lovgivningens almindelige princip om, at landstingssuppleanter efter deres indtræden i tinget forventes at yde samme indsats mod samme vederlæggelse som de øvrige landstingsmedlemmer.

Forslaget lægger derfor op til, at landstingsmedlemmer, der indtræder som suppleant, for fremtiden skal være berettiget til samme pensionsbidrag som ikke-suppleanter, uanset suppleringsperiodens varighed. Bidraget foreslås udbetalt som almindelig skattepligtig indkomst, da det i mange tilfælde ikke ville være praktisk at oprette en pensionsordning i anledning af en suppleants indtræden i tinget.

Et andet formål med ændringsloven er at ændre boligreglerne for de landstingsmedlemmer, der ønsker at tage fast bopæl i Nuuk. Disse medlemmer har hidtil haft adgang til boliger fra hjemmestyrets chefboligpulje, men denne har i praksis ikke kunnet dække behovet for boliger til landstingsmedlemmerne. Chefboligpuljen er således efter sin størrelse lagt an på lejlighedsvis træk ved den løbende personaleudskiftning i de højere chefstillinger. Puljen kan derimod ikke honorere det behov for boliger, der f.eks. opstår i forbindelse med nyvalg til Landstinget. Denne problematik er afgørende aktualiseret efter at chefboligpuljen er blevet reduceret som følge af, at bestemte mellemliderstillinger (kontorchefer og tilsvarende niveau) ikke længere er omfattet.

Det skal i den forbindelse bemærkes, at tidligere landstingsmedlemmer der har fået bolig til rådighed, efter gældende bestemmelser som regel har krav på en bolig i eftervederlagsperioden. Dette medfører i praksis, at der opstår en overlappende periode, hvor både gamle og nye landstingsmedlemmer trækker på chefboligpuljen, uden at denne kan dække behovet. Det ville imidlertid ikke være hensigtsmæssigt at øge antallet af boliger i chefboligpuljen så meget, at den kan honorere spidsbelastningen efter et landstingsvalg, da udvidelsen ville resultere i mange tomme boliger i de øvrige perioder.

Problemet foreslås løst gennem oprettelsen af en særlig pulje af boliger, der er øremærket til indkvartering af Landstingets medlemmer. Antallet af boliger i puljen kan løbende tilpasses det aktuelle behov, således at der i videst muligt omfang undgås ledige boliger i puljen.

Vedrørende boligens fraflytning præciseres det, at dette skal ske senest ved udgangen af den måned, hvori eftervederlagsperioden udløber, idet landstingssuppleanter dog ligestilles med de øvrige medlemmer, der kan blive boende i mindst 3 måneder. Hidtil har landstingssuppleanter ifølge reglerne skullet fraflytte straks ved udløbet en evt. ganske kort eftervederlagsperiode, hvilket har kunnet medføre en urimelig situation for de pågældende og deres familier.

Endelig retter ændringsforslaget en formel fejl af § 1, stk. 1 og 3, som ifølge sin ordlyd forudsætter, at stillinger i lønramme 35 henhører under forhandlingsområdet for Tjenestemændenes organisation (AK), mens aftalerne faktisk henhører under Akademikernes Sammenslutning i Grønland (AS-G).

3. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige:

Ændringerne i boligordningen er udgiftsneutrale, idet de ikke påvirker antallet af boliger, der skal stilles til rådighed for landstingsmedlemmerne. For så vidt angår suppleanter, der indtræder i Landstinget for længere tid, og som ønsker at tage bopæl i Nuuk, sikres disse fremover mulighed for at blive boende i mindst 3 måneder mod sædvanlig betaling, hvilket stiller dem lige i forhold til de øvrige landstingsmedlemmer. Dette indebærer i princippet en minimal merbelastning af boligpuljen i ganske få påkommende situationer.

De foreslåede ændringer af pensionsbetingelserne er ligeledes udgiftsneutrale for så vidt angår de faste medlemmer af Landstinget og Landsstyret. Landstingssuppleanter vil ifølge forslaget fremover få et beløb svarende til et 10% pensionsbidrag udbetalt som almindelig skattepligtig indkomst. Dette vil bevirke en merudgift for landskassen, som på årsbasis ikke forventes at overstige kr. 200.000,-.

For så vidt angår pensionsbidraget på 10% og det tilsvarende eget bidrag på 5% for medlemmerne, vil dette dog medføre en beskatning og dermed en indtægt for landskassen og kommunerne ved udbetalingen til medlemmerne. Indbetales bidragene til en pensionsordning, friholdes beløbet derimod for den umiddelbare beskatning.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet:

Forslaget har ingen konsekvenser for erhvervslivet.

5. Miljø- og naturmæssige konsekvenser:

Forslaget har ingen miljø- og naturmæssige konsekvenser.

6. Administrative konsekvenser for borgerne:

Forslaget har ingen konsekvenser for borgerne.

7. Andre væsentlige konsekvenser:

Forslaget har ingen andre væsentlige konsekvenser.

8. Forholdet til Rigsfællesskabet og selvstyre:

Forslaget har ingen konsekvenser for Rigsfællesskabet og selvstyre.

9. Høring af myndigheder og organisationer:

Forslaget er ikke sendt i offentlig høring, da det ikke medfører konsekvenser for borgerne eller erhvervslivet.

Bemærkninger til forslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1.

Stillinger i lønramme 35 er omfattet af AS-G forhandlingsområdet på samme måde, som det er tilfældet med f.eks. stillinger i lønramme 38, jf. § 6, stk. 1. Henvisningerne til AK forhandlingsområdet i den gældende lovs § 1, stk. 1, og 3, er således en fejl. Rettelsen er af ren teknisk karakter og får ikke konsekvenser i praksis.

Til nr. 2.

Bestemmelsen ophæver den hidtidige regel, hvorefter den pågældende personkreds fik stillet en bolig fra hjemmestyrets chefboligpulje til rådighed, for hvilken der skulle betales husleje efter de til enhver tid gældende regler for hjemmestyrets udlejningsboliger. Chefboligpuljen har imidlertid i praksis ikke kunnet dække behovet for boliger til landstingsmedlemmer, navnlig i forbindelse med nyvalg.

Den foreslåede regel lægger op til, at der oprettes en særlig pulje af boliger øremærket til brug for landstingsmedlemmers indkvartering. Sådanne

indkvarteringsboliger er ikke del af hjemmestyrets almindelige boligmasse, og landstingsforordningen om leje af boliger finder derfor som udgangspunkt ikke anvendelse, jf. princippet i lejeforordningens § 1, stk. 3. Landstinget bemyndiges til at opkræve et gebyr, som forventes fastsat på niveau med huslejen i hjemmestyrets udlejningsboliger, dog evt. efter forenklede beregningsprincipper.

Til nr. 3.

Som konsekvens af ændringen under pkt. 1 udgør i § 1, stk. 4, 3. pkt., henvisningen til Tjenestemændenes organisation (AK), således at omkostningsreglerne ved til- og fraflytning som udgangspunkt følger de regler, der er forhandlet med den forhandlingsberettigede organisation vedrørende den pågældende lønramme. Rettelsen er af ren teknisk art og medfører ikke ændringer i praksis.

Til nr. 4.

Bestemmelsen vedrørende bolig i eftervederlagsperioden ændres i overensstemmelse med pkt. 2 til en regel om indkvartering mod gebyr. Bestemmelsen giver som hidtil ikke et krav på, at landstingsmedlemmet i eftervederlagsperioden kan blive boende i samme bolig.

Samtidig præciseres det, at boligen først skal fraflyttes ved udgangen af den måned hvori eftervederlagsperioden ophører. Dette har betydning for suppleanter, hvis eftervederlagsperiode kan ophøre midt i en måned, mens fraflytningen af praktiske årsager bør ske ved månedens udgang, ligesom der bør kunne opkræves indkvarteringsgebyr indtil da.

Endvidere skaber § 1, stk. 6, 3. pkt., et retligt grundlag for, at landstingssuppleanter i eftervederlagsperioden kan blive boende i mindst 3 måneder. Denne ret følger for almindelige landstingsmedlemmer allerede af vederlagslovens § 10, stk. 5, hvorefter eftervederlag altid ydes for mindst tre måneder. For medlemmer, der indtræder som suppleanter, kan eftervederlagsperioden være kortere, hvilket imidlertid ikke bør føre til, at de får kortere tid til at finde en ny bolig, end de 3 måneder, der som minimum tilkommer ikke-suppleanter.

Den foreslåede regel tilgodeser i praksis især suppleanter, der efter et længerevarende medlemskab overraskende må udtræde af Landstinget i forbindelse med en landsstyreomdannelse. Suppleanter, der indtræder i tinget i mere kortvarige perioder, vil i praksis ikke skifte bopæl i den anledning.

Til nr. 5.

Med ændringen bortfalder de hidtidige særlige krav i § 17, stk. 2, 2. pkt., hvorefter pensionsordningen ud over en alderspension skulle omfatte en obligatorisk ægtefællepension og børnepension. Det vil derfor i højere grad være op til det

enkelte medlem at vælge den pensionsordning, der passer bedst til det individuelle behov for alderssikring. Valget skal dog fortsat ske inden for de rammer, som Landstinget eller Landsstyret måtte opstille ved oprettelsen af pensionsordninger i samarbejde med en eller flere pensionskasser her i landet.

Den ny formulering i § 17, stk. 2, 1. pkt., omtaler udtrykkeligt ratepension og livslang pension som de to relevante muligheder for alderssikring med løbende pensionsudbetalinger. Dermed erstattes den hidtidige formulering om "privat pensionsordning med løbende udbetaling". Den nye betegnelse har næppe indholdsmæssig betydning, men stemmer overens med betegnelsen for de eksisterende standardpensionsprodukter, som også er omhandlet i anden lovgivning, f.eks. i skattereglerne. Den valgte formulering gør det endvidere tydeligt, at standardpensionsprodukter kan vælges, selv om de måtte omfatte tillægsydelser, som er almindelige for private arbejdsmarkedspensionsordninger, så som ægtefællepension, børnepension, invalidepension, forsikring mod kritisk sygdom eller en gruppelevsforikring.

Udbetalingsmuligheden i § 17, stk. 2, 2. pkt., foreslås af hensyn til de medlemmer af Landstinget og Landsstyret, der har nået eller nærmer sig pensionsalderen. Et politisk hverv som landstingsmedlem eller landsstyremedlem kan varetages uden en øvre aldersbegrænsning. Dermed adskiller disse hverv sig fra de lønmodtagerforhold, som alderspensionsprodukter normalt primært er rettet imod. Pensionsselskabernes produkter kan således af lovgivningsmæssige og pensionstekniske årsager normalt kun tegnes for personer op til en vis alder. For personer, der har nået eller nærmer sig pensionsalderen, kan det være vanskeligt eller umuligt at oprette en pensionsordning, idet de private pensionskasser efter gældende praksis afviser at tegne nye livslange pensionsordninger, hvis kunden er fyldt 60 år, og nye ratepensioner, hvis kunden er fyldt 55 år.

På denne baggrund giver § 17, stk. 2, 2. pkt., adgang til, at pensionsbidraget på 10% kan komme til udbetaling som almindelig skattepligtig indkomst sammen med vederlaget, såfremt landsstyre- eller landstingsmedlemmer er fyldt 50 år. I disse tilfælde indeholdes ej heller den sikredes egen pensionsandel på 5% af vederlaget. Udbetalingsmuligheden sikrer denne aldersgruppe størst mulig fleksibilitet ved den individuelle pensionsplanlægning, idet de pågældende beløb f.eks. kan indbetales på allerede eksisterende pensionsordninger udenfor Grønland eller anvendes til fri opsparing eller til afdrag på eksisterende gæld.

Skæringsdagen for 50-års grænsen er den dag, personen indtræder i sit hverv. Dette er ved landstingsmedlemmer selve valgdagen uanset tidspunktet for valgets endelige godkendelse. Landsstyremedlemmer tiltræder deres hverv den dag, de vælges af Landstinget.

For så vidt angår de medlemmer af Landstinget og Landsstyret, der er indtrådt i deres hverv inden lovens ikrafttræden, indeholder ikrafttrædelsesbestemmelsen i § 2 en overgangsregel.

Til nr. 6.

Bestemmelsen skal sikre, at landstingsmedlemmer har ret til pensionsbidrag, selv om de indtræder i tinget som suppleant. Hidtil har denne gruppe i modsætning til tingets øvrige medlemmer ikke været tilgodeset med en mulighed for alderssikring, og denne forskel forekommer ikke sagligt begrundet, jf. de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

Af praktiske årsager foreslås pensionsbidraget på 10% af vederlaget udbetalt. Medlemmet skal derfor uanset suppleringsperiodens længde selv træffe beslutning om, hvorledes beløbet skal indgå i alderssikringen.

Til § 2

Det foreslås, at landstingsloven træder i kraft den 1. april 2006 og har virkning for pensionsordninger, der tegnes fra dette tidspunkt i forbindelse med, at nye medlemmer af Landstinget eller Landsstyret tiltræder deres hverv. De hidtil oprettede pensionsordninger fortsætter uændret.

Bestemmelsen indeholder herudover en overgangsregel for medlemmer af Landstinget og Landsstyret, der er indtrådt i deres hverv inden lovens ikrafttræden. Disse kan vælge den i § 17, stk. 2, anførte udbetalingsmulighed, såfremt de er fyldt 50 år den 1. januar 2004 eller senere. Denne dato stemmer overens med ikrafttrædelsesdagen for den nuværende vederlagslov, således at der kan foretages udbetaling af de pensionsbidrag, der siden da har været hensat på grund af utilstrækkelige forsikringsmuligheder etc.

Pensionsbidrag i henhold til § 17, stk. 4, til suppleanter, der indtræder i tinget, indføres derimod først ved lovens ikrafttræden, da der ikke tidligere har været afsat midler til dette formål.